

Asettamis päätös

2022-01-27

VN/32384/2021

VN/32384/2021-MMM-1

Kestävän metsätalouden rahoituslainsäädännön kokonaisuudistus

Asettaminen

Maa- ja metsätalousministeriö on tänään asettanut kestävän metsätalouden rahoituslainsäädännön kokonaisuudistusta koskevan säädöshankkeen.

Toimikausi

27.1.2022–31.12.2023

Tausta

Kansallinen metsästrategia

Kansallisen metsästrategian 2025 tavoitteet perustuvat valtioneuvoston helmikuussa 2014 eduskunnalle annettuun metsäpoliittiseen selontekoon (VNS 1/2014 vp).

Kansallisessa metsästrategiassa 2025 tavoitellaan seuraavia päämääriä:

1. Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö metsiin perustuville liiketoiminnoille.
2. Metsäala ja sen rakenteet uudistuvat ja monipuolistuvat.
3. Metsät ovat aktiivisessa, taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävässä ja monipuolisessa käytössä.

Kansallisessa metsästrategiassa on kestävän metsätalouden rahoitukseen liittyviä tavoitteita. Strategiassa todetaan seuraavasti:

”Metsätalouden kannustejärjestelmän tulee tukea tässä strategiassa linjattuja metsäpolitiikan tavoitteita. Kannustejärjestelmällä turvataan metsätalouden kestävyys turvemilla, aktivoidaan oikea-aikaista taimikon varhaishoitoa, nuoren metsän hoitoa sekä edistetään metsien ravinnetasapainon ylläpitämistä. Lisäksi kannustejärjestelmä tukee metsäluonnon monimuotoisuuden säilymistä ja metsätieverkoston kehittämistä. Myös pitkällä aikavälillä kannustejärjestelmän tulisi kohdentaa erityisesti metsänomistajien aktivoimiseen sekä markkinattomien hyötyjen ja metsien terveyden tukemiseen. Metsäpolitiikan tulee tukea uusia toimintamalleja, joiden avulla eri ekosysteemipalveluista, muustakin kuin puuntuotannosta, luodaan kaupallisia tuotteita ja palveluita.”

Hallitusohjelma

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmassa metsätalouden kannustinjärjestelmän kehittämisestä linjataan seuraavasti: Kestävän metsätalouden rahoitusjärjestelmä uudistetaan painottaen aktiivista ja oikea-aikaista metsien hoitoa ja luonnonhoitotoimia sekä ottaen huomioon hiilensidonnain kasvattaminen ja luonnon monimuotoisuuden parantaminen. Järjestelmään sisältyy metsätieverkon ylläpito.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Metka-työryhmä

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 11.9.2019 työryhmän laatimaan esiselvityksen Euroopan unionin seuraavan rahoituskauden metsätalouden kannustejärjestelmästä 2020-luvulla (MMM004:00/2019). Metsätalouden kannustejärjestelmän tavoitteena on edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää yksityismetsien hoitoa ja käyttöä. Työryhmä esitti kannustejärjestelmään työlajeiksi taimikon ja nuoren metsän hoitoa, terveyslannoitusta, suometsän hoitoa, metsätieverkostoa, ympäristötukea, metsäluonnonhoitoa sekä uutena työlajeina kulotusta. Lisäksi työryhmä selvitti mahdollisuutta tukea metsänuudistamista alhaisen lämpösumman alueella. Työryhmä ehdotti, että taimikon ja nuoren metsän hoidon tuki myönnettäisiin työn toteuttamisen jälkeen de minimis –tukena eli vähämerkityksisenä julkisena tukena. Työryhmän muistiota laadittaessa ei ollut käytettävissä uusia maa- ja metsätalousalan valtiontuen suuntaviivoja.

Turvetyöryhmä

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 8.4.2020 työryhmän selvittämään, miten turpeen käyttöä voidaan suunnata hallitulla tavalla polton sijasta korkeamman jalostusasteen innovatiivisiin tuotteisiin (TEM029:00/2020). Työryhmän tuli esittää myös keinoja, joilla muutos tapahtuu alueellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla ja niin, ettei se vaaranna sähkön ja lämmön toimitus- ja huoltovarmuutta. Turvetyöryhmän muistiossa esitetään, että huoltovarmuuden varmistamiseksi selvitetään ja toteutetaan keinoja kotimaisen metsähakkeen saatavuuden varmistamiseksi. Työryhmä ehdotti keinoja edistää energiapuun keruuta nuoren metsänhoitokohteilta nykyistä enemmän, mutta kuitenkin EU:n valtiontukisäännöt huomioon ottaen.

De minimis –tukea koskeva selvitys ja sen jälkeinen tilanne

Nykyinen kestävä metsätalouden tukijärjestelmä ei sisällä de minimis –tukea. Luonnonvarakeskus on tehnyt selvityksen de minimis –tuen soveltuvuudesta Suomen metsätalouteen (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 54/2018).

Metsityksen tuki myönnetään de minimis –tukena. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteilla turveyrittäjien luopumistuki ja koneiden romutustuki.

Yhteisen maatalouspolitiikan kansallinen valmistelu ja uudet valtiontukisäännöt

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan eli CAP-uudistuksen valmistelu on parhaillaan käynnissä. Kyseiseen valmisteluun kytkeytyy muun ohella maaseudun kehittämistä koskevan EU-lainsäädännön uudistaminen samoin kuin maa- ja metsätalousalan valtiontukisääntöjen uudistaminen. Uusi CAP-lainsäädäntö tulee voimaan 2023 alusta. Uusia valtiontukisääntöjä odotetaan sovellettavaksi samasta ajankohdasta alkaen. Luonnoksia uusiksi maa- ja metsätalouden valtiontukisäännöiksi ei ole vielä annettu. On mahdollista, että uudet maa- ja metsätalousalan valtiontuen suuntaviivat julkaistaan kesällä 2022. Vaikka metsätaloustoimenpiteitä on tarkoitus jatkossakin rahoittaa kokonaan kansallisin tuin, tulee uuden metsätalouden kannustinjärjestelmän tuilla olla uudellakin ohjelmakaudella EU:n valtiontukisäännöistä tuleva oikeusperusta.

Tavoitteet ja tehtävät

Säädöshankkeen tavoitteena on valmistella metsätalouden rahoitusta koskeva hallituksen esitys.

Säädöshankkeen valmistelun lähtökohtana on työryhmän muistio Metsätalouden kannustejärjestelmä 2020-luvulla (maa- ja metsätalousministeriön julkaisu 2021:2). Työryhmän ehdotukset tulee virkavalmistelussa sovittaa yhteen EU:n tulevien valtiontukisääntöjen samoin kuin valtionavustuslain ja muun metsätalouteen liittyvän yleislainsäädännön kanssa. Samoin valmistelussa tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon edellä kuvatut metsäpoliittiset linjaukset.

Metsätalouden kannustejärjestelmä 2020-luvulla –työryhmämuistiossa ehdotetaan, että taimikon varhishoidon ja nuoren metsän hoidon tuki myönnettäisiin de minimis –tukena. De minimis –tuen etuna on se, että tuki voitaisiin hakea ja myöntää työn toteuttamisen jälkeen. Valmistelun yhteydessä tulee mahdollisuuksien mukaan selvittää kyseistä työryhmämuistiota laajemmin, missä määrin on metsänomistajia, joiden tuen saaminen estyi sen vuoksi, että he ovat jo saaneet enimmäismäärän de minimis –tukea. Arvioinnissa tulee mahdollisuuksien mukaan arvioida myös suunnitteilla olevien turvetuotannon lopettamiseen liittyvien de minimis –tukien vaikutus metsänomistajan mahdollisuuteen saada de minimis –tukea.

Säädöshankkeessa tulee myös selvittää mahdollisuutta edistää turvetyöryhmän esitystä.

Organisointi

Hallituksen esitys valmistellaan virkатыönä maa- ja metsätalousministeriössä. Päävastuullinen valmistelija ja esittelijä on metsäneuvos Niina Riissanen. Lisäksi valmisteluun osallistuvat lainsäädäntöneuvos Kirsi Taipale ja erityisasiantuntija Jaakko Nippala sekä 27.1.-31.12.2022 osana maa- ja metsätalousministeriössä suoritettavaa henkilökiertoa rahoituksen ja tarkastuksen asiantuntija Antti Leinonen Suomen metsäkeskuksesta.

Valmistelun aikana maa- ja metsätalousministeriön tulee tarpeen mukaan olla yhteydessä Suomen metsäkeskuksen asiantuntijoihin valmisteltavan lainsäädännön toimeenpanoon liittyvissä kysymyksissä.

Valmistelun yhteydessä on kuultava sidosryhmiä.

Kustannukset ja rahoitus

Työ tehdään virkатыönä.

Osastopäällikkö

Tuula Packalen

Esittelijä

Anna Siljamäki

Liitteet

—

Jakelu

Niina Riissanen, MMM
Kirsi Taipale, MMM
Jaakko Nippala, MMM
Antti Leinonen, MMM

Tiedoksi

Ministeri, Jari Leppä
Kansliapäällikkö, Jaana Husu-Kallio
Erityisavustaja, Annukka Kimmo

METKA-työryhmän jäsenet:
Aki Hostikka, Suomen metsäkeskus
Riitta Raatikainen, Suomen metsäkeskus
Matti Mäkelä, Metsäteollisuus ry
Kai Merivuori, Sahateollisuus ry
Jussi Joensuu, Sahateollisuus ry
Lea Jylhä, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK
Simo Jaakkola, Koneyrittäjät ry
Paloma Hannonen, Suomen luonnonsuojeluliitto
Erkki Eteläaho, Metsäalan asiantuntijat METO ry
Jari Varjo, Suomen riistakeskus
Maarit Loiskekoski, Ympäristöministeriö
Jyri Inha, Valtiovarainministeriö
Kaisa Pirkola, Maa- ja metsätalousministeriö

VN/32384/2021-MMM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: